

Ключевые слова: сельское хозяйство, образование, сельскохозяйственные товарищества, аграрная политика, между военный период, Восточная Галичина.

Oksana Palyulko

IMPLEMENTATION OF AGRICULTURAL KNOWLEDGE COOPERATIVE ORGANIZATION OF EASTERN GALICIA IN THE INTERWAR PERIOD

The article deals with the article of the Ukrainian agricultural communities us for the economic self-organization of the village and the founding of the systematic agricultural education in the peasant environment.

Key words: agricultural, education, agricultural communities, agricultural, Eastern Galicia.

УДК 94 (477)

Ігор Пилипів

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА – НАЙВПЛИВОВІША СУСПІЛЬНА СИЛА У КРИСТАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ МІЖВОЄННОЇ ГАЛИЧИНИ

У статті висвітлюються основні напрями діяльності греко-католицької церкви часів Другої Речі Посполитої у Східній Галичині: культурно-просвітній, соціально-економічний, національно-патріотичний. Досліджено консолідуючу роль у становленні модерної української нації.

Ключові слова: греко-католицька церква, українська нація, Східна Галичина, Друга Річ Посполита, міжвоєнний період.

Уроки історії вимагають глибокого дослідження суспільно-політичних та соціально-економічних процесів, що проходили на українських землях у продовж століть. Східна Галичина – складова частина історії та культури української нації. Кілька століть історія краю була пов'язана з Польщею і Австро-Угорщиною.

В умовах побудови незалежної України став можливим широкий доступ до заборонених праць "буржуазних націоналістів", надбань західних вчених, а також архівних документів, що дозволяє об'єктивно підійти до висвітлення суспільно-політичних процесів. Зважаючи на значний обсяг літератури з "теорії нації і націоналізму" зосередимо увагу на кількох фундаментальних роботах – В. Старосольського [1], І. Лисяка-Рудницького [2], Р. Шпорлюка [3], Б. Андерсона [4], Г. Касьянова [5], М. Рябчука [6]. Українська спільнота Галичини, в умовах іноземного поневолення (1387 р. – Польща остаточно загарбала Галичину; 1772 р. – перший поділ Польщі, приєднання краю до Австрії) і національної строкатості, протидіяла асиміляційним тенденціям, зберегла свою неповторну культуру. Вагомий науковий інтерес з дослідження історії регіону, побуту, церкви в контексті українського державотворення становлять праці Б. Андрусишина [7], С. Головащенко [8], А. Колодного [9], О. Красівського [10], М. Кугутяка [11], М. Литвина і К. Науменка [12], В. Марчука [13], О. Недавної [14], П. Панченка [15] та багатьох інших вітчизняних учених.

У працях дослідників висвітлено досить широкий спектр питань розвитку Західної України. Вчені зосереджували головну увагу на політичній історії, особливостях розвитку ринкових відносин та соціально-економічної конкуренції в економіці краю, культурно-освітній сфері, селянському побуті й духовному житті сільських мешканців. Творення української модерної нації від-

бувалося в контексті світового історичного процесу. Однак, на західноукраїнських землях в силу різноманітних чинників, національна самосвідомість бурхливо формувалася завдяки діяльності греко-католицької церкви.

Серед актуальних тем сучасної польської історіографії є релігійне питання та політика урядів Другої Речі Посполитої щодо українців. Цій проблемі присвячені праці Е. Коко [16], А. Хойновського [17], Р. Тожецького [18], М. Папежинської-Турек [19] та інших. У них критично проаналізовано польську політику стосовно українців, висвітлено питання міжрелігійних відносин в Східній Галичині. За традицією, головна увага зосереджувалася на діяльності римо-католицької церкви. Однак, ґрунтовного дослідження релігійного життя, етноконфесійних стосунків у краї ними не здійснено.

У статті ставимо за мету визначити особливості українського націотворення в Східній Галичині та роль греко-католицької церкви в становленні модерної нації.

Народження державних націй Західної Європи як суспільного явища відносять до історичного періоду, який завершується 1789 р. – французькою революцією. Процес формування націй Східної Європи і зокрема – української, має низку відмінностей. Вітчизняний дослідник Г. Касьянов доводить, що "початок епохи масової політики був безпосередньо пов'язаний з процесом націогенези. Ототожнення "нації" з "народом" як класичний варіант модерної нації стало імперативом внутрішньої політики передових держав з часів Французької революції, а після "весни народів" 1848 р. воно стало масовим явищем" [5, с. 116].

У Східній Галичині українську національну інтелігенцію впродовж століть репрезентувало греко-католицьке духовенство. "Руська трійця" – напівлегальне демократично-просвітницьке згуртоване, що діяло у Львові у 1833 – 1834 рр. (М. Шашкевич, Я. Головацький, І. Вагилевич) започаткувало організоване політичне життя українців. Під час революцій 1848 – 1849 рр. у Європі, українство створило представницький орган – Головну Руську Раду. В Австрійській імперії вперше постало "українське питання" як політична дилема. У 1848 р. у Австрійській імперії Габсбургів було скасовано кріпацтво (тоді як у Російській Романових – 1861 р.) і відбулися перші в історії українців вибори до парламенту. Українські депутати в парламенті поставили питання про відокремлення польської території від Галичини й утворення в межах Австрії "коронного краю з своїм сеймом та урядом".

І. Лисяк-Рудницький стверджував, що "руська" або "козацько-українська" нація поставала двічі, однак головним чином сформувалася в 1917 р. Вчений зазначав, що в Галичині в 1918 р. можемо говорити вже про побутування нації як такої, тоді як на Наддніпрянщині вона ще не вийшла зі стадії етнографічної маси. У результаті визвольних змагань цього періоду українцям не вдалося утвердити своєї державності, але вони вийшли з революції вже як політична нація [2, с. 156].

"Польський стан посідання" на західноукраїнських землях означав злиття окупованих територій з етнічною Польщею. 1 вересня 1921 р. було запроваджено єдиний адміністративний поділ Східної Галичини на три воєводства – Львівське, Станіславівське й Тернопільське. У свою чергу воєводства ділилися на повіти і ґміни. У Польщі загалом налічувалося 5,5 млн. українців, або близько 17 % населення Другої Речі Посполитої. П'ять воєводств Західної України, включно з Волинським і Поліським становили 25 % території держави, на якій проживало 28 % населення [20, с. 146]. Українська меншина із-за своєї чисельності і компактності проживання становила для Польської держави серйозну загрозу.

Нова конституція Польщі від 17 березня 1921 р. гарантувала низку прав національним меншинам. На міжнародній політичній арені конституція виступала щитом від звинувачень у порушеннях прав людини. Проте її положення носили декларативний характер, а вживати назви "Галичина", "Україна", "українець" було офіційно заборонено. Замість них запроваджувалися назви "Малопольска Входня", "русін", "тутейший", "русінські". Українська мова усувалася з офіційних установ, діяльність українських політичних партій припинялася, закривалися газети [11, с. 155].

Українці Галичини відмовлялися визнавати польську владу своїм урядом. У відповідь Польща запроваджувала масовий терор і арешти. На керівництво українським національно-визвольним рухом претендували різні політичні партії, громадські й релігійні організації. Згідно з задумом уряду Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР) і Міжпартійної Ради, боротьба народних мас у поєднанні з дипломатичними заходами і світова громадськість, мали вплинути на Польщу. У свою чергу, блок українських політичних партій не відзначався єдністю. Складне соціально-економічне та політичне становище українців краю позначилося на суспі-

льних настроях, посилювало відчуття безнадійності. Серед представників старшого покоління і духовенства набула популярності доктрина нормалізації польсько-українських стосунків.

В умовах невизначеності правового становища Галичини польська влада підігрівала угодовські настрої. Поляки дуже пишалися щойно завойованою і дорогоцінною своєю незалежністю, втягували українців у переговори про автономію Галичини без найменшого наміру втілювати її в життя. Протиборство різних українських політичних таборів свідчило про кризу суспільно-політичного руху. Український політикум зазнав військово-політичних і дипломатичних невдач на міжнародній арені.

Польща, здійснюючи політику "доконаних фактів" на міжнародній арені, домоглася офіційного визнання державами Заходу права на частину західноукраїнських земель (Східну Галичину і Західну Волинь). 15 березня 1923 р. Рада послів Франції, Англії, Італії і Японії, знехтувавши правом українського народу на самовизначення, ухвалили рішення про передачу Східної Галичини Польщі за умови надання їй територіальної автономії, що перетворювало цю проблему на внутрішню. Інкорпоративна концепція "поглинання українських земель" польських націонал-демократів (ендеків), які в 1923 р. посіли провідне місце в уряді, передбачала створення однонаціональної Польської держави. Уявлення про "месіанську роль і силу польської культури" та слабкість національно-визвольного руху були в основі їхньої програми.

Політика польської влади скеровувалася на максимальне обмеження і повну ліквідацію українського громадсько-культурного життя. Національне приниження, заборона рідної мови, обмеження прийому на роботу на заводи і в установи свідчили про відвертий дискримінаційний характер.

Найвпливовішими суспільно-політичними силами серед українців-галичан у міжвоєнні роки були греко-католицька церква (ГКЦ), а також Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО). 11 липня 1925 р. у Львові відбувся об'єднавчий з'їзд українських політичних угруповань. Їхні лідери сповідували традиційні християнські засади, поміркований націоналізм і прагнули досягти компромісу з польською владою. Греко-католицька церква, очолювалася найбільш шанованим в Галичині митрополитом Андреем Шептицьким (Львівська архієпархія), єпископами Григорієм Хомишином (Станіславівська єпархія) та Йосафатом Коциловським (Перемишльська єпархія). "Митрополит мав незаперечний авторитет у різних прошарках суспільства, насамперед селянства, і це давало йому можливість бути не тільки наставником і порадиником, але й безпристрасним адвокатом і суддею під час тих чи інших конфліктних ситуацій, які виникали на соціально-економічному та національно-патріотичному ґрунті. Фактично всі громадські, кооперативні, національно-освітні, харитативні, а також молодіжні організації тією чи іншою мірою перебували під чарами митрополичого впливу й одержували моральну та іноді матеріальну підтримку. Власне все це і сприяло утвердженню в діяльності цих громадських організацій християнських засад взаємодопомоги, жертвовності для інтересів українського народу" [21, с. 244].

На монополію керівництва визвольною боротьбою в краї претендувала Організація українських націоналістів (ОУН). Її установчий конгрес відбувся наприкінці січня – на початку лютого 1929 р. у Відні. Керівництво греко-католицької церкви і лідери УНДО неприхильно поставилися до згуртування націоналістичних сил в єдину радикальну організацію. Радикальні настрої в Галичині відображали дві політичні сили – український націоналізм і комунізм. Обидві течії пропонували зрозуміле на загальне вирішення політичних і економічних проблем. Комуністична партія Західної України (КПЗУ) діяла нелегально і отримувала фінансову підтримку з боку СРСР. КПЗУ пропагувала орієнтацію на радянську Україну "як справді українську державу".

Галичина знаходилася "під перехресним вогнем" як з боку великодержавної політики Другої Речі Посполитої, так і міфологем про "комуністичний рай" у радянській Україні. Жертвами комуністичної ідеології стали десятки тисяч галицьких патріотів. Великого розголосу набула "пацифікація" – брутальна акція уряду пілсудчиків з "умиротворення" українських селян. Нова розстановка політичних сил краю і "велика депресія 1929–1932 рр." (світова економічна криза) спонукали до чергового пошуку шляхів вирішення наболілого "українського питання". Польське суспільство розглядало "українське питання" крізь призму власної боротьби за державну незалежність, а окремішність українців як "замах на польськість цих земель" [22].

Греко-католицька церква в Галичині закономірно опинилася в центрі українського національного руху. Активна діяльність церкви проявлялася у кількох напрямках. Передусім, духовенство організувало українське шкільництво, видавало теологічну і світську літературу. Більшість видань 20 – 30-х років ХХ ст. у Галичині були релігійного спрямування і за обсягом

примірників значно перевершували громадсько-політичну періодику [23]. На загал українські селяни-рільники не мали коштів на придбання преси і користувалися нею через читальні. Більшість читалень "Просвіти" знаходилося під безпосереднім впливом священиків. Церква утримувала свої парафіяльні бібліотеки, народні хори, аматорські театри. Греко-католицькі священики працювали у різноманітних масових організаціях і товариствах, таких як "Сокіл", "Пласт", "Орли", "Чорногора", "Луг" (організаційно-ідеологічна трансформація "Січі"), "Українська захоронка", "Рідна школа", "Сільський господар" і т. д. Важко було віднайти у селі філію, "гніздо" чи "секцію", де б не працював священик чи випускник семінарії.

Особливо велика увага церкви приділялася видавництву. Найбільшим книговидавничим центром Галичини залишалося Василіянське видавництво у Жовкві, де виходив популярний часопис "Місіонар". Кожна греко-католицька єпархія Східної Галичини видавала власні вісники, журнали, газети, календарі.

Відповідно до нових вимог часу, греко-католицька церква підтримувала українську кооперацію в краї – Ревізійний союз українських кооперативів, якому підпорядковувалися спеціалізовані об'єднання "Центробанк", "Центросоюз", "Маслосоюз", "Народна торгівля". Піднесенням сільського господарства на вищий економічний рівень, запровадженням новинок агрокультури займалися сільські парохі краю. На особистому прикладі духовенство заохочувало селян до економічного поступу: виведення племінних порід худоби, заняття приміським городництвом, садівництвом, пасічництвом і т. д. Душпастирі у числі перших впроваджували нові знаряддя праці й досягнення науки в рільництві і тваринництві, здавали землю в оренду кооперувались з заможними селянами.

На відміну від різноманітних політичних партій, які "боролися за простий нарід" – церква своїми практичними діями сприяла виживанню українського селянина. Греко-католицькій церкві у всій Польщі належало 91864,9 га землі і 5374 га лісів. У Галичині греко-католицька церква володіла 73862,6 га землі, або 80 % і 3287 га лісу, або 61 % [24, с. 430-431]. Прибутки від господарської діяльності церкви скеровувалися на навчання обдарованої української молоді, утримання сиротинців, організацію видавництв, діяльність семінарій, проведення благочинних акцій тощо.

Митрополит Андрей Шептицький вважав, що народ, який немає політичної свободи, все ж може залишити свій слід у розвитку людства, давши культурі видатні постаті. Він проявив глибоке розуміння процесу націогенези через досягнення високого рівня культури й освіти широких народних мас. Окрім теології, митрополит великого значення приділяв освіті простого народу. У 1928 р. завдяки зусиллям митрополита Андрея Шептицького перетворено Львівську духовну семінарію у Богословську академію – перший український вищий навчальний заклад у Другій Речі Посполитій. У 1930 р. міністерство релігійних визнань і публічної освіти відкрило у Варшаві Український науковий інститут – єдину державну наукову українську інституцію, що проіснувала близько дев'яти років і видала 50 томів наукових праць [25, с. 214].

Земельну власність ГКЦ оберігав конкордат, який передбачав, що землі й інше майно католицької церкви трьох обрядів – латинської, греко-католицької і вірменської – не можуть бути вилучені з-під її користування без згоди папи римського. Конкордат регулював обсяги земельних володінь церкви і встановлював розміри наділів для священиків – 15–20 га землі, 180 га для капітул, єпископських маєтків, духовних семінарій і монастирів. Частина земель мала бути викуплена у церкви державою за встановленою ціною з метою подальшої роздачі "у польські руки" (військовим і цивільним осадникам). У цій ситуації митрополит Андрей Шептицький завбачливо видав розпорядження ділити парафії – поруч так званої материнської церкви з парафіальною землею виникала церква-філія з окремою земельною власністю. Станіславівський єпископ Григорій Хомишин у своїй єпархії провів парцеляцію парафіяльних земель поміж місцевими українськими селянами згідно з нормами польського законодавства [24, с. 431–432].

В умовах постійного загострення політичних і соціально-економічних проблем в краї різноманітні заходи греко-католицької церкви створили їй заслужену репутацію захисника свого народу. Ідеї лояльного ставлення до влади, захист економічних інтересів, повсякденна просвітницька діяльність згуртовували українців-галичан. Єпископські консисторії ревниво стежили за тим, щоби місцеві парохі уникали продажу церковних земель своїм "кривним чи посвояченим" із метою "уникнення нарікань віруючих". Місце, день й година публічного переторгу оголошувалися заздалегідь [26].

Греко-католицька церква, на відміну від інших суспільних інституцій, спромоглася досягти адекватних потребам часу дій. Головні зусилля церкви скеровувалися на вирішення нагальних

соціально-економічних проблем: розвитку освіти, поширення культури, захисту господарських інтересів і відстоювання політичних прав українців-галичан. ГКЦ на чолі з митрополитом Андреем Шептицьким зуміла організувати дієву політичну і економічну самооборону шляхом створення широкої мережі організацій, споживчих, кредитних і виробничих кооперативів. Своєю повсякденною діяльністю церква сприяла зміні психології українського населення, виробляла риси підприємливості, підвищення політичної активності й національної самоідентифікації. Її діяльність супроводжувалася широким спектром різноманітних заходів, які враховували насущні проблеми українців Галичини.

Політика польських урядів 20–30-х років ХХ століття у Галичині спрямовувалася на максимальне сприяння "своїм", тобто "римо-католикам", подолання українського національно-визвольного руху та побудови плацдарму зі Сходу, де "завжди готовий до експорту революції у Європу СРСР систематично підігривав комуністичні настрої" у регіоні. З одного боку – Польська держава робила ставку на національне і економічне знищення українця-галичанина, а з другого – штовхала його в політичні партії та громадські організації. Греко-католицька церква ще за часів Австро-Угорщини – "панування поміщицького двору над селом" і відсутності різноманітних партій та організацій, відстоювала соціальну справедливість. Церква займалася пропагандою сільськогосподарських і політичних знань шляхом видавництва відповідної літератури, організації курсів і за допомогою безпосереднього прикладу свої парохів. Національна самосвідомість галицького українського соціуму формувалася в повсякденному побуті, народних традиціях і звичаях. Греко-католицька церква виробила власну концепцію національного відродження і будівництва Української держави. Священники виступали духовними і політичними лідерами української спільноти Галичини через різні політичні партії, товариства, об'єднання, спілки, братства, кооперативи і т. д. Саме вони дбайливо плекали рідну мову, культуру, звичаї і традиції – сприяли формуванню української спільноти у модерну націю.

Список використаних джерел

1. Старосольський В. Теорія нації / Володимир Старосольський / Передм. І. О. Кресіної. – Нью-Йорк – Київ: Наукове товариство ім. Шевченка. – Вища школа, 1998. – XL. – 157 с.
2. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе: В 2 т. / Іван Лисяк-Рудницький – Том 1. / Пер. з англ. М. Бадік, У. Гавришків, Я. Грицака, А. Дешиці, Г. Киван, Е. Панкеевої. – К.: Основи, 1994. – 554 с.
3. Шпорлюк Р. Імперія та нації: 3 історичного досвіду України, Росії, Польщі та Білорусі Шпорлюк / Пер. з англ. Г. Касьянова, М. Климчука, М. Рябчука / Роман Шпорлюк. – К.: Дух і Літера, 2000. – 354 с.
4. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Пер. з англ. В. Мороза / Б. Андерсон. – К.: Критика, 2001. – 271 с.
5. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму / Георгій Касьянов. – К.: Либідь, 1999. – 352 с.
6. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізненого націотворення / М. Рябчук. – К.: Критика, 1999. – 390 с.
7. Андрусішин Б. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (Доба Директорії УНР): Навчальний посібник / Андрусішин Б. І. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
8. Головащенко С. Історія християнства. Курс лекцій: Навчальний посібник / Головащенко С. І. – К.: Либідь, 1999. – 352 с.
9. Колодний А. Релігійна духовність українців: вияви, постаті, стан / Колодний А. М., Филипович Л. О. – Львів: Логос, 1996. – 182 с.
10. Красівський О. За Українську державу і церкву. Громадська та суспільно-політична діяльність митрополита А. Шептицького в 1918–1923 рр. / Орест Красівський – Львів, 1996. – 84 с.
11. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939 р.) / Микола Кугутяк. – Івано-Франківськ, 1993. – 200 с.
12. Литвин М. Історія ЗУНР / Литвин М. Р., Науменко К. Є. – Львів: Інститут українознавства НАНУ; Видавнича фірма "ОЛІР", 1995. – 368 с.
13. Марчук В. Церква, духовність, нація. Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. / Марчук В. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – 464 с.
14. Недавня О. Греко-католицизм в контексті духовного самовизначення українців між християнським Сходом і Заходом / Недавня О. В. – К.: Гнозис, 2000. – 218 с.
15. Панченко П. Релігійні конфесії в Україні в контексті історизму / Панченко П. П. – К.: Український Центр духовної культури, 2003. – 99 с.
16. Koko E. Metropolita Andrzej Szeptycki a państwo polskie w latach 1918–1919 / Koko E. // Metropolita Andrzej Szeptycki / Pod red. T. Stegnera. – Wydawnictwo "STEPAN design", 1995. – S. 64–71.
17. Chojnowski A. Koncepcje narodowościowej polityki rządów polskich w latach 1921–1939 / Chojnowski A. – Warszawa, 1979. – 215 s.
18. Torzecki R. Polacy i Ukraińcy.

Sprawa ukraińska w czasie II wojny światowej na terenie II Rzeczypospolitej / Torzecki R. – Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 1993. – 339 s. 19. Papierzyńska-Turek M. Religia i Kościół w ukraińskiej myśli politycznej w Polsce w latach 1918–1939 / Papierzyńska-Turek M. // Polska – Polacy – mniejszości narodowe. – Wrocław, 1992. – S. 329–341. 20. Баран З. До питання про аграрну політику урядів міжвоєнної Польщі стосовно Західної України / Баран З. // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів: Львівський державний університет ім. І. Франка, 1998. – Вип. 33. – С. 146–153. 21. Історія українського селянства: У 2-х т. – К.: Наукова думка, 2006. – Т. 2. – 660 с. 22. Z dotychczasowych prob rozwiązania problemu polsko-ukraińskiego // Biuletyn polsko-ukraiński. Tygodnik ilustrowany. 1936. – 12 stycznia. 23. Вісник Станиславівської єпархії. 1930 р. Ч. I–III. 24. Історія релігії в Україні: У 10-ти т. / За ред. П. Яроцького. – К.: Світ знань, 2001. – Т. 4. Католицизм. – 598 с. 25. Степень С. Поляки й українці в II Речіпосполитій: спроба діалогу / Степень С. // Україна і Польща: історична спадщина і суспільна свідомість: Матеріали Міжнародної наукової конференції (Кам'янець-Подільський, 29–31 травня 1992 р.). – К.: Либідь, 1993. – С. 211–222. 26. В справі продажу ґрунтів ерекціональних // Вісник Станиславівської єпархії. 1924. – Ч. V – IX.

Игорь Пылыпив

ГРЕКО-КАТОЛИЧЕСКАЯ ЦЕРКОВЬ – ВЛИЯТЕЛЬНАЯ ОБЩЕСТВЕННАЯ СИЛА В КРИСТАЛЛИЗАЦИИ УКРАИНСКОЙ НАЦИИ МЕЖДУВОЕННОЙ ГАЛИЧИНЫ

В статье освещаются основные направления деятельности греко-католической церкви времен Второй Речи Посполитой в Восточной Галиции: культурно-просветительный, социально-экономическое, национально-патриотический. Исследованы консолидирующую роль в становлении современной украинской нации.

Ключевые слова: греко-католическая церковь, украинская нация, Восточная Галичина, Вторая Речь Посполитая, межвоенный период.

Ihor Pylypiv

GREEK CATHOLIC CHURCH AS THE MOST IMPORTANT SOCIAL FACTOR THAT MOLDED UKRAINIAN NATION IN GALICHYNA WITHIN THE INTER-WAR PERIOD

The article analyses major directions in the activities of Greek Catholic Church in eastern Galichyna under the rule of II Polish-Lithuanian Commonwealth: its cultural and educational activities, social and economic directions, national and patriotic activities. It concludes that Greek Catholic Church had a crucial consolidating role in molding modern Ukrainian nation of the region.

Key words: Greek-Catholic Church, Ukrainian nation, Eastern Galicia, Second Polish-Lithuanian Commonwealth, interwar period.